

TOILA MUUSIKA-JA KUNSTIKOOLI ÕPPEKAVA

SAKSOFON

Toila 2008

I. ÜLDSÄTTED.....	3
1. ÜLDOSA	3
2. ÕPPEKAVA PÕHIMÕTTED	4
3. SEOSSED ERI ÕPPEAINETE VAHEL	4
4. ÕPPEPROTSESS	4
5. KOOLIASTMETE ÕPPEKORRALDUS	6
6. TUNNIPLAANID.....	8
II. SAKSOFONI PÕHIÕPPE ÕPPEKAVA.....	11
1. ÜLDOSA	11
2. SAKSOFONI ÕPETUSE EESMÄRK	12
3. TUNNIJAOTUSPLAAN.....	13
4. SAKSOFONI AINEKAVA	14
4.1. ÕPPESISU	14
4.2. NOOREM ASTE	14
4.3. VANEM ASTE.....	18
4.4. HINDELISED ESINEMISED	21
5. SOLFEDŽO AINEKAVA	23
5.1. ÕPETUSE EESMÄRK, ÕPPESISU	23
5.2. NOOREM ASTE	25
5.3. VANEM ASTE.....	27
6. MUUSIKALOO AINEKAVA.....	31
6.1. ÕPETUSE EESMÄRK, ÕPPESISU	31
7. LISAPILLIDE AINEKAVAD.....	38
7.1. KLASSIKALINE KITARR- LISAPILL	38
7.2. PLOKKFLÖÖT- LISAPILL.....	40
7.3. VÄIKEKANNEL - LISAPILL	42
7.4. KLAVER - LISAPILL.....	44
7.5. AKORDION- LISAPILL.....	50
8. ANSAMBLI AINEKAVA.....	52
9. SAATEKLASSI AINEKAVA.....	54
10. LASTE LAULUSTUUDIO AINEKAVA.....	56

I. ÜLDSÄTTED

1. Toila Muusika-ja Kunstikooli õppekava on dokument, mille alusel toimub õppetöö antud koolis.
2. Toila Muusika-ja Kunstikooli õppekava ainekavades esitatud nõuded tagavad eelhariduse üleminekuks kutseharidusele ja põhinevad üleriigilistel ainekavadel.
3. Toila Muusika-ja Kunstikooli õppekava määrab kindlaks õppe-eesmärgid, õppeaja, õppeainete loendi koos ajalise kestuse ja ainekavadega, õppeainete valiku võimalused ja tingimused ning nõuded õppeetappide ja kooli lõpetamise kohta.
4. Toila Muusika-ja Kunstikooli õppekava koosneb üldosast ja ainekavadest.

1. ÜLDOSA

Õppe- ja kasvatustöö üldeesmärgid

Toila Muusika- ja Kunstikooli ülesandeks ja eesmärgiks on laste ja noorte loomevõimete avastamine ja kavakindel arendamine, professionaalse muusika- ja kunstihariduse õppeks tarviliku ettevalmistuse andmine ja kohaliku kultuurielu edendamine Eesti kultuuritraditsioonide alusel.

Õppe- ja kasvatustöö koolis peab aitama kujuneda isiksuseks, kes:

- mõtleb loovalt;
- on töökas, sihikindel ja püsiv;
- oskab oma tegevust eesmärgistada, kavandada ja hinnata;
- suudab valida, otsustada ja vastutust kanda;
- oskab teha süstemaatilist tööd, on valmis koostööks;
- mõistab teadmiste ja pidevõppe tähtsust, oskab õppida, täiustab oma õppetehnikaid;
- suudab järgida eneseorganiseerimise põhimõtet;

- aktiivse muusikalise tegevuse kaudu arendab muusikataju ja loovust;
- arendab aktiivse kunstilise tegevuse kaudu kunstitaju, fantaasiat.

2. ÕPPEKAVA PÕHIMÕTTED

1. Õppekava ülesandeks on anda võrdne võimalus muusika- ja kunstialase eelhariduse omandamiseks ja eelprofessionaalseks õppeks, tagada andekatele õpilastele võrdsed võimalused ühest õppeasutusest teise üleminekuks.
2. Õppekorralduses ja õppesisu valikul arvestatakse vanuselisi ja individuaalseid iseärasusi.
3. Ainekavades on võimalik valida sobivate vahendite, materjalide ja tehnika, muusikaainetes heliteoste vahel, ainekavad annavad oskuste arendamiseks suunad ja tasemenõuded.
4. Võrdne võimalus muusika- ja kunstialase eelhariduse omandamiseks ja professionaalseks õppeks ettevalmistamiseks tagab andekatele õpilastele võrdsed võimalused ühest õppeaastast teise, ühest koolist teise üleminekuks.
5. Koolielu reegleid kujundavad õpilased, õpetajad ja lapsevanemad üheskoos. Õppetöö kavandamisel peetakse silmas igäühe võimekust, kus kooli ülesanne on suunata õpilast oma tegevust jälgima ja õppimist kavandama, analüüsima ning kujundama oma isikupärasust.

3. SEOSSED ERI ÕPPEAINETE VAHEL

Kunstiainete õppes on õppeained omavahel tihedalt seotud ning õpilase areng sõltuvuses tehniliste ja vaimsete omaduste arendamise ajastamisest. Õpetajate ülesandeks on leida ja välja kujundada professionaalseks õppeks võimelised õpilased ja õppekava tervikliku täitmise korral suunata nad sobivale erialale.

4. ÕPPEPROTSESS

1. Õppimise käigus analüüsib ja hindab õppija õpitavat pidevalt ning edukus sõltub õppija oskusest õppida. Õpilane peab arvestama õpitu

elluviimise põhimõtet, teadlikkuse, süstemaatilisuse, järjepidevuse printsiipi. Õpetaja on õpitegevuste kavandaja ja looja ning innustaja. Ta peab õpilase juures arvestama individuaalsuse, ea- ja jõukohasuse, näitlikkuse, lihtsamalt keerulisemale ülemineku põhimõtteid, õpilase kontsentreerumiskust, jälgima puhkepauside pidamise ja üleõppimisega seotud printsiipe.

2. Hindamine on osa kooli õppeprotsessist. Õpilane peab teadma mida hinnatakse, milliseid hindamisvahendeid kasutatakse ja millised on hindamise kriteeriumid. Hindamise põhimõtted Toila Muusika-ja Kunstikoolis on välja töötatud ja toodud “Õpilaste hindamise korras”, mis on õpilaste hindamise aluseks.
3. Hindamise põhieesmärgid on:
 - motiveerida õpilast sihikindlamalt õppima;
 - anda teavet õppimise käigust õpilasele, õpetajale, kooli direktorile, lapsevanematele;
 - määratleda õpilaste individuaalsed õpitulemused.
4. Hindamine võib olla sõnaline (analüüs/hinnang) ja numbriline (hinne), kusjuures lähtutakse alljärgnevast:
 - protsessi hindamine (jooksva õppimise või vahetulemuste arvestamine);
 - arvestuslik hindamine võib olla nii koolisisene kui -väline (avalik ja arvestuslik kontsert, eksam);
 - õpitulemuste arvestuslik ja kokkuvõttev hindamine on aluseks tunnistuste väljaandmisel õppekava nõuete täitmise ja kooli lõpetamise kohta;
 - koolis rakendatav hindamissüsteem sisaldab positiivseid ja negatiivseid hindeid, kuid õpilase üleviimine õppeaastalt järgnevale toimub positiivsete hinnete alusel;
 - koolivälise arvestusliku hindamise ühe vormina kasutame üleriigiliste ja regionaalsete konkursside, näituste, ülevaatuste ja kohalikes kultuuri- ja haridusasutuses toimunud esinemiste tulemusi.
5. Toila Muusika-ja Kunstikoolis rakendatakse 5-pallilist numbrilist hindamissüsteemi.

5. KOOLIASTMETE ÕPPEKORRALDUS

1. Õppeprotsess astmeti muusikaainete õppes:

- eelkool - 1-2 aastat;
- põhikooli noorem aste- 1.-5. õppeaastani,
- vanem aste - 6.-8. õppeaastani;
- lisa- aasta(d)

Õppeaasta kestab 35 õppenädalat.

2. Õppeprotsess astmeti kunstiainetes õppes:

- põhikooli noorem aste - 1.-2. õppeaastani,
- põhikooli vanem aste – 3.-4. õppeaastani
- lisa-aasta(d)

Õppeaasta kestab 35 õppenädalat, millest I, II ja III kursusel toimub 1 nädala jooksul õppepraktika 28 tunni ulatuses.

Koolivaheajad on samadel aegadel üldhariduskooliga.

Muusikaainete õppe eelkooli:

- võetakse õpilased vastu katsetega, kuid andes üldjuhul igatüüpi arenemisvõimaluse;
- suunatakse õpilasi mängult õppimisele;
- selgitatakse välja eeldused ja suunatakse õige eriala valikule.

Muusikaainete õppe põhikooli võetakse õpilased vastu muusikaliste katsete alusel. Konkursi korraldamiseks moodustatakse koolis vastuvõtukomisjon.

Vastuvõtukatsetel hinnatakse õpilast 4 hindegaga, millede summeerimisel arvutatakse välja keskmine katse hinne:

- laulmise eest;
- rütmikatse eest;
- helide järelaulmise eest;
- mälukatse eest.

Kunstiosakonna põhikooli võetakse õpilased vastu õppenõukogu otsusega või sisseastumiskatsete alusel.

Sisseastumiskatsete korraldamiseks tuleb kokku vastuvõtukomisjon, kelle liikmed on õppenõukogu liikmed

Toila Muusika-ja Kunstikooli vastuvõtutingimused on määratud määrusega “Toila Muusika-ja Kunstikooli õpilaste vastuvõtmise, ühest koolist teise ülemineku, enne põhikooli lõpetamist koolist lahkumise ja nimekirjast kustutamise kord”.

Muusika- ja kunstiosakonna põhikoolis toimub:

- laste loomevõimete ja pillimänguoskuste kavakindel arendamine;
- loominguprotsessi seaduspärasuste ja etappide tundmaõppimine;
- kunstiteoste retseptsiooni- ja interpretatsioonivõimalustega tutvumine;
- aktiivse ja püsiva suhte loomine visuaalse kunstikultuuriga;
- tehniliste oskuste arendamine;
- professionaalse kunstihariduse omandamiseks ettevalmistamine.

Muusika- ja kunstiosakonna vanema astme lõpetamisel antakse õpilasele põhikooli lõputunnistus.

Lisa-aastad on õpilastele, kes:

- on edukalt läbinud põhikooli;
- omavad eeldusi kunstiliseks tegevuseks ning on orienteeritud professionaalse kunstihariduse omandamisele;
- vajavad vanuse tõttu järjepidevat õpet kuni üleminekuni kutseharidusele.

Vabaõpe (vaba õppekavaga osakond) on õpilastele, kes soovivad õppida ainult valitud aineid – enamasti mingit instrumenti. Õppetöö toimub 2-3 tundi nädalas, kunstiosakonnas võib õppida erinevaid kunstiaineid 4 õppetundi nädalas.

Vabaõppes õppivatele õpilastele ei anta välja kooli lõputunnistust, vaid soovi korral tunnistus, kuhu on märgitud õppimise aeg, läbitud ained, nende maht ja hinnang omandatud teadmiste tasemele.

Arvestuslik ettemäng toimub 1 kord aastas – õppeaasta lõpul, kus õpilane esitab ühe vabalt valitud pala.

Vabaõppes võib õpilane õppida vastavalt soovile 1-7 aastat.

Vabaõppe tundide arv – 1-4 tundi nädalas.

6. TUNNIPLAANID

Eelkool

Ained ja suurim lubatud nädalatundide arv:

Solfedžo/rütmika/koosmusitseerimine 2 x 45 min

Individuaalne pillitund 2 x 30 min

Põhikooli pilliõpetusosakond

Ained ja suurim lubatud nädalatundide arv:

(Õppetunni pikkuseks on 45 minutit)

Klass	I	Ia	II	III	IV	V	VI	VII	Lisa- aasta
Aine									
Põhipill	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Solfedžo	1	2	2	2	2	2	2	2	2
Muusikalugu					1	1	1	1	
Koosmusitseerimine (ansambel, orkester, saateklass)	1	1	1	2	2	2	2	1	1
Rühmalisaaine	1							1	
Ind. lisaaine (üldklaver, lisapill, laulu stuudio)			1*	1	1	1	1	1	1
KOKKU	5	5	5	7	8	8	8	8	

*soovi ning rahaliste vahendite olemasolu korral

1. Individuaalsed lisaained määratakse, lähtudes õpilaste isikupärast ning kooli võimalustest. Lisaainete õppimisest võib loobuda.
2. Individuaalsete lisaainena rakendatakse põhiliselt üldklaverit teiste erialade õpilastele.
3. Kasutamata individuaalsete lisaaine arvelt võib õpilane osaleda rohkem koosmusitseerimises.

4. Kõikidel põhipilli erialadel viiakse läbi tehniline arvestus 2 korda õppeaastas sõltuvalt erialast alates III klassist.
5. Hindelised esinemised sooritatakse I, II ja III trimestri lõpus. I klassi õpilased sooritavad hindelise esinemise õppeaasta lõpus.
6. Eksamiklasside õpilased arvestuslikku esinemist II poolaasta keskel ei soorita.
7. Lõpueksamid on noorema ja vanema astme lõpetamisel erialas ja solfedžos.

Põhikooli üldkultuuriline osakond

Üldkultuuriline õpe on mõeldud õpilastele, kes mingil põhjusel ei taha või ei saa läbida põhiõpet. Üldkultuurilise õppe läbiviimisel lähtutakse kehtivast õppekavast võttes aluseks klassi või kahe klassi võrra madalama ainekava. Üldkultuurilisele õppele viiakse õpilane üle lapsevanema avalduse alusel või õppenõukogu otsusega. Kooli lõpetamisel peab õpilase tase vastama vähemalt põhikooli V klassi tasemele.

Ained ja suurim lubatud nädalatundide arv:

(Õppetunni pikkuseks on 45 minutit)

Klass	I	Ia	II	III	IV	V	VI	VII	Lisa- aasta
Aine									
Pilliõpe	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Solfedžo	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Muusikalugu					1	1	1	1	
Koosmusitseerimine (ansambel, orkester)	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Rühmalisaaine									
Ind. lisaaine (lisa pilliõpe, laulu stuudio)			0,5*	0,5*	0,5*	0,5*	0,5*	0,5*	0,5*

*soovi ning rahaliste vahendite olemasolu korral

1. Individuaalsed lisaained määratakse, lähtudes õpilaste isikupärast ning kooli võimalustest. Lisaainete õppimisest võib loobuda.
2. Hindeline esinemine sooritatakse III trimestri lõpus alates II klassist.
3. Lõpueksamid on noorema ja vanema astme lõpetamisel pilliõppes ja solfedžos.

Vabaõppe osakond

Vabaõppe osakond on mõeldud neile, kes soovivad õppida ainult valitud aineid – enamasti mingit instrumenti. Vabaõppes õpilastele klassitunnistust ja lõputunnistust välja ei anta. Õpilane saab tunnistuse, kuhu on märgitud õppimise aeg, läbitud ained ja nende maht. Vabaõppe läbiviimisel võetakse aluseks kehtivad ainekavad ja kohandatakse need vastavalt õpilase võimetele.

Ained ja suurim lubatud nädalatundide arv:

(Õppetunni pikkuseks on 45 minutit)

Klass	I	II	III	IV	V	VI	VII	Lisa- aasta
Aine								
Pillitund / rühmatund / koosmusitseerimine	2	2	2	2	2	2	2	2
Ind. lisaaine*	1	1	1	1	1	1	1	1

* soovi ning rahaliste vahendite olemasolu korral.

Arvestuslik ettemäng toimub 1 kord aastas, kus õpilane esitab ühe vabalt valitud pala.

II. SAKSOFONI PÕHIÕPPE ÕPPEKAVA

1. ÜLDOSA

Saksofonimängu õppimist soovitatakse alustada 8-12 vanuselt. Saksofoniõpinguid hiljem alustanuile tuleks õppeprogrammi kohandada vastavalt õpilase võimetele ja arengu tempole. Kuna saksofon on kaalult suhteliselt raske instrument, siis sõltub tema õppimise alustamine kehalistest eeldustest – kasvust, üldfüüsilisest seisundist.

Saksofoni põhipilli tund toimub 2 korda nädalas. Tunni kestvus on 45 minutit. Õppeaastas on 70 tundi.

Hindeline esinemine I klassi kevadel.

Alates Ia - VI klassini toimub igal õppeaastal kaks hindelist esinemist. I trimestri kontserdil esitavad õpilased 2 eriilmelist pala ja II trimestri kontserdil 1 pala vabal valikul. Eksamid toimuvad IV klassis – algastme lõpueksam ja VII klassis – kooli lõpueksam.

Aprillikuus toimuvad IV ja VII klassis lõpueksamikava ettemängimised.

Heliredelite arvestus toimub alates III klassist igal õppeaastal II ja III trimestril ja VII klassis arvestus toimub II trimestril. Arvestusel II trimestril esitatakse 1 etüüd komisjoni valikul 2-st eelnevalt õpitud etüüdist ja üks heliredel koos paralleelse minooriga. Arvestusel III trimestril esitatakse 1 etüüd komisjoni valikul 3-st eelnevalt õpitud etüüdist ja üks heliredel koos paralleelse minooriga. Etüüd on arvestuslik ja heliredel on hindeline.

Nii esinemiste eest kontsertidel kui arvestusel pannakse õpilastele hinded ning need kantakse tunnistusele.

Alates III-st klassist on võimalik võtta lisapilliaineid.

Peale VII klassi rakendatakse lisaõpet neile, kes soovivad jätkata õpinguid muusikaharidust andvates kõrgemates õppeasutustes. Tehniline arvestus toimub II trimestril, kus tuleb esitada heliredel ja etüüd.

Õppeained saksofoni erialal:

Põhipill – saksofon

Üldained - solfedžo, muusikalugu,

Lisaained – ansamblimäng, lisapill (lisapilliks võib valida klaverit, klassikalist kitarr, akordioni, väikekannel, plokkflööti), vokaal, saateklass.

Õppeainete omandamine toimub eeskätt individuaaltundide vormis (põhipill), koosmusitseerimisel aga rühmatundide vormis.

Õppeprotsessi astmeti:

- eelkool - 1-2 aastat;
- põhikooli noorem aste- 1.-5. õppeaastani,
- vanem aste - 6.-8. õppeaastani;
- lisa- aasta(d)

Õppeaasta kestab 35 õppenädalat

2. SAKSOFONI ÕPETUSE EESMÄRK

Anda õpilasele õiged saksofonimängu teadmised ning oskused, arendades individuaalset meisterlikkust instrumendil solistina esinemiseks ning ansamblimängu partnerina. Valmistada võimekamad õpilased ette võimalikuks edasiõppimiseks professionaalset muusikaharidust andvas õppeasutuses vastaval erialal.

3. TUNNIJAOTUSPLAAN

Ained ja suurim lubatud nädalatundide arv:

(Õppetunni pikkuseks on 45 minutit).

Klass Aine	I	Ia	II	III	IV	V	VI	VII	Lisa- aasta
Põhipill	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Solfedžo	1	2	2	2	2	2	2	2	2
Muusikalugu					1	1	1	1	
Koosmusitseerimine (ansambel, saateklass)	1	1	1	2	2	2	2	1	1
Rühmalisaaine	1							1	
Ind. lisaaine (lisapill, laulu stuudio)			1*	1	1	1	1	1	1
KOKKU	5	5	5	7	8	8	8	8	

*soovi ning rahaliste vahendite olemasolu korral.

Lisapilli tund määratakse alates III klassist. Lisapilliks võib valida akordioni, klaveri, klassikalise kitarr, vokaali, väikekandle, plokkflöödi.

4. SAKSOFONI AINEKAVA

4.1. ÕPPESISU

Õppeprotsess koosneb kahest osast:

1. Tehniliste oskuste arendamine – töö heliredelite, harjutuste ja etüüdidega
2. Töö repertuaariga – palade, suurvormide ja ansamblitega

Õppetöö käigus tuleks arvestada veel järgmisi momente:

- lehest lugemise oskuse arendamine
- kasvatada õpilases vaba ja loomingulist suhtumist muusikasse ja oma instrumenti
- otsida võimalusi õppetöö mitmekesistamiseks (iseseisvate palade mängimine; õpilaste mängu helisalvestamine, andmaks neile võimalust end kuulata ja analüüsida).

Õiged algteadmised pilli mängimisel:

- kehahoid ja käte asetus
- sõrmede ja keele töö
- pingevaba tooni tekitamine
- pilli häälestamine
- fraseerimine
- enese kuulamine
- lihtsamate strihhide kasutamine

4.2. NOOREM ASTE

I klass

Tutvustada õpilast pilli (saksofoni) ehitusega ja selle hooldamisega. Õpilane peab omandama ilusa tooni tekitamise põhialused. Need on õige huulte ja suu asend, õige

pea, kaela ja keha hoidmine, õige käte ja sõrmede asend, õige sisse- ja väljahingamine, õige jalgade asend.

Õppimist alustada hingamistehnika väljaarendamisega. Õige suudimi väljakujundamiseks mängida 1-2 tunni vältel ainult huulikuga ja pillikaelaga. Instrumendil mängimist alustada noodist h1, seejärel a1, g1,c1, f1, e1,d1.

Nõuded repertuaarile: õppeaasta jooksul kohustuslik õppida 10-15 eriilmelist pala, 10-15 lihtsat harjutust või etüüdi.

Tehnilised nõuded: C-Duur, G-Duur.

Tasemenäited:

1. R.Rodgers	Edelweiss
2. S.Aavik	Hällilaul
3. F.Schubert	Valss
4. R.Hinchliffe	Starlight
5. R.Schumann	Meloodia

Arvestades õpilase vanust ja õppeedukust otsustab õppenõukogu, kas õpilane kordab I klassi või läheb üle Ia klassi.

Ia klass

Jätkata õigete mänguvõtete omandamist ja kinnitamist. Jälgida, et õpilasel ei tekiks valesid pingeid. Pillimängimise vahel oleks soovitatav teha kehalisi harjutusi. Eriti kaela ja selja piirkonnale, mis pilli kandmise raskusest tingituna kiiresti väsivad. Pöörata tähelepanu käte õigele asetusele, sõrmede tööle ja keele õigele liikumisele, igapäevase pikkade nootide puhumisele, õigele sissehingamisele ja väljapuhumisele.

Nõuded repertuaarile: õppeaasta jooksul kohustuslik õppida 8 – 10 eriilmelist pala, 10-15 lihtsat harjutust või etüüdi.

Tehnilised nõuded: C-Duur, G-Duur, F-duur, a-moll (ainult harmooniline)

Põhikolmkõla pikk kuju, mängida nii detashes ja legatos. Esimesel õppeaastal peab õpilane omandama diaposooni c1 – c.

Tasemenäited:

1. C.Franck	Panis Angelicus
2. J.Cummoe	Rhytm of the Rain
3. J.Mandel	Naeratuse kiir
4. P.Tšaikovski	Valss
5. L.Bart	Venemaalt armastusega
6. F.Schubert	Serenaad

II klass

Pidev tähelepanu pilli õigele hoiule. Õpilane peab viima hingamise võimalikult sõltuvusse muusikalistest fraasidest. Kasutusele võtta terve pilli ulatus; saavutada ühtlane kandev toon; sforzato jt. aktsentide kasutamine; 3/8 ja 6/8 taktimõõdud. Harjutada lehest lugemist, võttes aluseks lihtsamat palad esimese klassi repertuaarist.

Nõuded repertuaarile: õppeaasta jooksul kohustuslik õppida 10-12 erineva karakteriga pala ja 10 etüüdi või harjutust.

Tehnilised nõuded: C-Duur, a-moll, G-Duur, e-moll, F-duur, d-moll, D-duur, h-moll. Lisanduvad trioolid, lühike arpeggio (3-kaupa grupeerituna), meloodiline minoor, kromaatileine heliredel. Õppimisel oleva heliredeli juurde mängida samas helistikus etüüde.

Tasemenäited:

1. G.Miller	Moonlight serenade
2. G.Gershwin	Love is here to stay
3. V.Rose	Blueberry Hill
4. W.Hartmann	Slow Waltz
5. K.Stamitz	Rondo

6. M.Pieper Swing in 5/4

III klass

Jälgida, et ulatuse suurendamiseks ei ilmneks segavaid pingeid ja kramplikkust, et mängides säiliks mugavuse ja füüsilise vabaduse tunne. Igapäevaste harjutustega arendada puhumist ja legato tehnikat, keeletehnikat. Lihtsamate melismide kasutamine (eellöögid, mordendid).

III klassist alates toimuvad tehnilised arvestused ja mäng kooli orkestris.

Nõuded repertuaarile: õppeaasta jooksul kohustuslik õppida 8-10 erineva karakteriga pala ja 8-10 etüüdi.

Tehnilised nõuded: helistikud kuni teise märgini. Lisandub lühike arpeggio 4 noodi kaupa pööretega.

III klassist alates toimuvad tehnilised arvestused.

Tasemenäited:

1. A.Skrjabin	Etüüd
2. M.Petrenko	Valss
3. W.A.Mozart	Menuett
4. J.S.Bach	Siciliana
5. W.A.Mozart	Romanss
6. C.Deussy	Väike neeger

IV klass

Õige mänguvõtte peaks põhiliselt olema omandatud. Tuleb jälgida, et õpilane ei mängiks repertuaari, kus esineb kõrgemaid noote või tehnilisi liike, mida ta pole veel harjutuste tasandil omandanud. Tähtis on, et omandatud ulatus

oleks täiuslikult kasutatud. Mängida erinevaid štrihhe: detache, legato, staccato, tenuto. Tegeleda triooli ja süngoobiga. Õppida mängida taktimõõdus 6/8 ja 9/8. Tutvuda lihtsamate jazzi rütmide ja štrihhidega ning mängida vastavaid harjutusi.

Mäng orkestris, lihtsamate palade lehest lugemine. Duettide mängimine õpetajaga. Koosmängul pöörata pidevalt tähelepanu intonatsioonile, rütmilisele täpsusele, tooni kvaliteedile.

Nõuded repertuaarile: õppeaasta jooksul kohustuslik õppida 8-10 pala ja 8 etüüdi.

Tehnilised nõuded: helistikud kuni kolmanda märgini. Lisandub: D 7 põhikuju pikalt mažooris tertside mängimist.

II poolaasta tehnilisel arvestusel etüüdi ei mängita.

Üleminekueksami nõuded:

2 eriilmelist pala ja etüüd

1. R.Clerisse	Serenaad
2. A.Rivtšun	Valss
3. A.Corelli	Žiig
4. G.Gershwin	Löö takti

4.3. VANEM ASTE

Üldnõuded:

Anda õpilase arenguks mitmekülgseid võimalusi. Mängida erinevates ansamblites ja orkestrites ning valmistada ette edasi õppimiseks.

Põhinõuded:

- süvenenud ja väljendusrikas musitseerimine
- tehniline vabadus
- puhas intonatsioon
- vormi analüüs

V klass

Õpilase pidev jälgimine tunnis, et säiliks vaba ja kõlav toon ning pingevaba mäng. Palade esitamine oleks vaba, väljendusrikas, intonatsioon puhas ja mäng tehniliselt korrektne. Melismide mängimine. Tutvuda erinevate *jazzi* stiilidega ning mängida vastavaid palu ja ansambleid. Mäng orkestris ja lihtsamate palade lehest lugemine.

Nõuded repertuaarile: õppeaasta jooksul kohustuslik õppida 6-8 pala, 8 etüüdi (neist 1 suurvorm tutvustamiseks).

Tehnilised nõuded: helistikud kuni neljanda märgini.

Lisandub >VII 7 põhikuju minooris, tertsid minooris ja mažooris.

Tasemenäited:

1. J.Kosma	Sügislehed
2. G.Bizet	Arleeslanna
3. J.S Bach	Allegro
4. A.Solah	Lahkumine

VI klass

Jätkub töö igapäevaste harjutustega, et täiustada tooni ja mängutehnikat. Kui suudim on piisavalt väljakujunenud ja toon on kandev, võib kõla mitmekesistamiseks hakata kasutama *vibaratot*. Rohkem tähelepanu musikaalsusele ja dünaamika palade esitamisel. Dzässmuusika täpse artikulatsiooni omandamine ja noodipildist aru saamine võrreldes muude muusikastiilidega. Orkestrimäng, pöörata tähelepanu ansamblitunnetusele omas pillirühmas ja samaaegselt kogu orkestris. Mängida suurvormi osi. Algteadmised transponeerimisest.

Nõuded repertuaarile: õppeaasta jooksul kohustuslik õppida 6-8 pala (neist 1 suurvorm või osa suurvormist), 8 etüüdi.

Tehnilised nõuded: helistikud kuni viienda märgini.

Tasemenäited:

1. J.S.Bach	Badinerie

2. J.Kosma	Sügislehed
3. G.Bizet	Arleeslanna
4. A.Solah	Lahkumine

VII klass

Eesmärgiks on mängida kogu repertuaari kauni tooniga ja tehniliselt ladusalt. Tutvuda *frullato* ja *glissandoga*, samuti *altissimo* registriga. Abivõtted kasutades võiks õpilane suuteline mängida e3, f3, fis3, g3.

Mängimine orkestris ja ansamblites. Lehest lugemine haaraku nii nüansse kui intonaatsiooni ja toogu välja esitatava pala karakterit.

Nõuded repertuaarile: lõpueksamikava õppimine. Õppeaasta jooksul kohustuslik õppida 6 teost, neist 1 suurvorm milles on vähemalt 2 osa, 2 erineva karakteriga pala, 3-4 etüüdi, ansamblipala.

Tehnilised nõuded: heliredelid kuue võtmemärgiga (kiirus 60-70)

Nõutavad tertsid.

Arpeggio 4-kaupa pööretega.

Mažooris D7 pööretega.

Minooris > VII7 pööretega.

Kõik läbi mängida nii *detaches* kui ka *legatos*.

Lõpueksami nõuded:

Suurvorm, 2 erineva karakteriga pala

1. J.S.Bach Aaria
2. J.B.Singelee Fantasisie Brillante
3. R.Vidof Lõbus saksofonist

LISAÕPE

Esitamine peab olema väljendusrikas, intonatsioon puhas, pill peab kõlama kvaliteetselt, ilusa tämbriga. Hingamine loogiliselt seotud fraseerimisega.

Mäng orkestris ja ansamblites. Harjutada transponeerimist lihtsamatesse helistikesse.

Nõuded repertuaarile: õppeaasta jooksul kohustuslik õppida 6 teost, neist 1 suurvorm milles on vähemalt 2 osa, 2 erineva karakteriga pala, 3-4 etüüdi, ansamblipala.

Tehnilised nõuded: vt. VII klassi tehnilised nõuded.

Tasemenäited:

1. G.F. Händel Sonaat E-duur
2. J.S.Bach Allegro
3. A.Rivtšun Kontsertetüüd

4.4. HINDELISED ESINEMISED

PÕHIÕPE

I klass	III trimester	eksam: 2 eriilmelist pala
Ia klass	I trimester	2 eriilmelist pala
	II trimester	1 pala
	III trimester	eksam: 2 eriilmelist pala
II klass	I trimester	2 eriilmelist pala
	II trimester	1 pala
	III trimester	eksam: 2 eriilmelist pala
III klass	I trimester	2 eriilmelist pala
	II trimester	1 pala
	III trimester	eksam: 2 eriilmelist pala
IV klass	I trimester	2 pala
	II trimester	1 pala

	III trimester eksam	eksamikava läbimängimine 2 eriilmelist pala ja etüüd
V klass stiilis)	I trimester	2 pala (üks neist soovitav jazz
	II trimester	1 pala või osa suurvormist
	III trimester	eksam: 2 pala
VI klass stiilis)	I trimester	2 pala (üks neist soovitav jazz
	II trimester	1 pala või osa suurvormist
	III trimester	eksam: 2 pala
VII klass	I trimester	1 pala
	II trimester	1 pala
	III trimester –	lõpueksamikava läbimängimine

Lõpueksam:

1. suurvorm
2. 2 erineva karakteriga pala (peast)

LISAÕPE

I trimester	1 pala
II trimester	1 pala või suurvorm
III trimester	eksam: suurvorm, 2 erineva karakteriga pala

5. SOLFEDŽO AINEKAVA

ÜLDOSA

Solfedžo on rühmatund. Solfedžo tund toimub 2 korda nädalas. Tunni kestvus on 45 min. Õppeaastas on 70 tundi. IV klassi õpilastel III trimestril toimub üleminekueksam (kirjalik ja suuline) ja VII klassi õpilastel III trimestril on kooli lõpueksam (kirjalik ja suuline). III ja VI klassi õpilastel toimuvad III trimestril hindelised kontrolltunnid.

Eksamitel pannakse õpilastele hinded ning need kantakse tunnistusele.

5.1. ÕPETUSE EESMÄRK, ÕPPESISU

Õpetada ja arendada õpilastes sisemist kuulmist, intonatsiooni täpsust, lauluoskust, muusikalist kirjaoskust, analüüsivõimet.

ÕPPESISU

Aine õpetamisel arendatakse järgmisi oskusi:

Laulmine

1. Laulmiseks vajalikud algteadmised: hingamine, fraseerimine, intonatsiooni puhtus, väljendusrikkus.
2. Astmetaju arendamine. Astmete tabamine astmetabelil: noodinimedega, vabalt valitud silbil, astmenumbritega ja/või astmenimedega. Laulmine noodijoonestikult rändnoodi järgi.
3. Heliredeli laulmine tervikuna, tetrakordide kaupa, erinevates taktimõõtudes, rütmiseeritult, kaanonina.
4. Solfedžeerimine. Harjutuste laulmine sõnadega ja/või noodinimedega. Õpitud harjutuste transponeerimine. Õpitud harjutuste laulmine peast. Tundmatu harjutuse laulmine. Taktiviipamise skeemid.
5. Mitmehäälsuse arendamine. Eelharjutused õpitud astmetega. Heliredelid intervallides (ters, sekst jne.). Intervallide laulmine kahehäälselt. Akordide

laulmine 3—4 häälselt . Järgnevuste laulmine. Mitmehäälsed harjutused (sh. kaanonid). Saatega laul.

Rütm

Rütmis liikumine. Rütmsilpide omandamine. Rütmiharjutused ühele ja kahele käele. Rütmi koputamine koos taktiviipamisega. Ostinato rütmid laulusaatega. Saaterütm laulule. Rütmi kaanon . Lihtsamad rütmipartituunid.

Suuline analüüs

Rütmianalüüs. Meloodiaanalüüs. Vormianalüüs. Laadi ja/või helistiku analüüs. Intervallide analüüs. Akordide analüüs. Dünaamika analüüs.

Diktaat

Meloodiline diktaat. Rütmidiktaat. Mäludiktaat. Kiirusdiktaat astmete tabamiseks. Kahehäälneline diktaat.

Improvisatsioon

1. Meloodia improvisatsioon: antud tekstile, läbivõetud teemale (astmed, helistik, akordid jne), antud rütmile.
2. Rütmi improvisatsioon: õpitud taktimõõdus, teatud rütmigruppidega, õpitud meloodia saateks, lihtsamad rütmipartituurid.
3. Saate improvisatsioon: bass antud meloodiale, teine hääl antud meloodiale, põhikolmkõlade bassi saade.

Itaaliakeelsed oskussõnad

Tempode nimetused. Tempomuutused. Dünaamika. Iseloomu väljendavad sõnad. Läbivõetud teemade süvendamine ja kinnistamine jätkub igal järgmisel õppeaastal kuni lõpuklassini . Loetletud metoodilisi vihjeid võib omavahel kombineerida, varieerida, soovi korral täiendada.

5.2. NOOREM ASTE

1 klass

Meetrum ja rütm. Rõhulised ja rõhutu taktiosad.

Taktijoon ja takt. Taktidesse jaotamine. Lõpujoon. Kordusmärk. Taktimõõt (2/4, 3/4, 4/4). Noodivältused ja pausid: tervenoot, tervepaus, poolnoot, poolpaus, veerandnoot, veerandpaus, kaheksandiknoot, kaheksandikpaus.

Rütmid: “ti-ti”; “tiri-tiri”; “ti-tiri”; “tiri-ti”; “ta-i-ti”; “tai-ri”. Eeltakt. Noodikirja algteadmised. Noodijoonestik ja abijooned. Nootide asukohad noodijoonestikul. Noodivarte õigekiri. Pauside kirjutamine. Viiuli- ja bassivõti. Nootide tähtnimed.

Helistikud. Laadid: duur ja moll (teise märgini). Astmed. Märgid: diees, bemoll.

Eakohased 1- häälsed laulud, harjutused. Transponeerimine. Improvisatsioon.

Meloodia ja rütmi arendusvõtted (kordamine, sekvents). Diktaat. Kirjalik rütmidiktaat. Pikkus 2-4 takti. Orff-pillide kasutamine.

1.a klass

Meetrum ja rütm. Rõhulised ja rõhuta taktiosad. Taktijoon ja takt. Taktidesse jaotamine. Lõpujoon. Kordusmärk. Taktimõõt (2/4, 3/4, 4/4). Noodivältused ja pausid: tervenoot, tervepaus, poolnoot, poolpaus, veerandnoot, veerandpaus, kaheksandiknoot, kaheksandikpaus, kuueteistkümnendiknoot, kuueteistkümnendikpaus.

Rütmid: “ti-ti”; “tiri-tiri”; “ti-tiri”; “tiri-ti”; “ta-i-ti”; “tai-ri”. Eeltakt. Punkteeritud rütm. Helistikud. Laadid: duur ja moll (neljanda märgini). Astmed ja astmetaju arendamine. Märgid: diees, bemoll ja bekaar. Eakohased 1- häälsed laulud, harjutused. Transponeerimine. Improvisatsioon. Meloodia ja rütmi arendusvõtted (kordamine, sekvents, varieerimine).

Diktaat. Kirjalik rütmidiktaat. Pikkus 4 - 5 takti. Tempo ja dünaamika mõiste. Orff-pillide kasutamine.

2. klass

Molli kolm kuju - loomulik, harmooniline, meloodiline. Duuri kaks kuju – loomulik, harmooniline. Intervallid: p.1, v.2, s.2, v.3, s.3, p.4, p.5, v.6, s.6, v.7, s.7, p.8. Intervallide ehitamine antud noodist üles ja alla. Rütm ja taktimõõt. Punkt noodid järel. Punkteeritud rütmid “tai-ri”; “ta-i-ti”. Helistikud. Kolme märgiga duurid ja mollid. Heliredeli ehitus. Tervetoon ja pooltoon. Püsivad ja püsimatud ehk ebapüsivad astmed. Püsimatute astmete lahendamine püsivatesse astmetesse. Tutvumine põhiastmete (I, IV, V) kolmkõladega. T(t), T6(t6), T64(t64); S(s), S6(s6), S64(s64); D(d), D6(d6), D64(d64). Transponeerimine ja improvisatsioon. Diktaat: lihtne suuline ja kirjalik diktaat duuris ja mollis (2-4 takti). Rütmidiktaat kuni 4 - 5 takti.

3. klass

Rütm ja taktimõõt. 3/8 taktimõõt. Grupeerimine. Taktiviipamine. Helistikud. 3 – 4 märgiga duurid ja mollid. Põhikolmkõla pöörded: T(t), T6(t6), T64(t64); S(s), S6(s6), S64(s64); D(d), D6(d6), D64(d64). Põhikolmkõlade ehitamine ja laulmine duuris ja harmoonilises mollis. Lihtintervallid. Intervallide lahendus: s.5 – 3, v.4 – 6; s.7 – p.8; s.2 – p.1; v.7 – 6, 3. Intervallide ehitamine antud noodist üles ja alla. Diktaat. Kirjalik diktaat (4-8 takti). Rütmidiktaat kuni 5 takti.

4. klass

Rütm ja taktimõõt.

Taktimõõt 3/8. Rütmi grupid kuueteistkümnendiknootidega.

Taktimõõt 6/8 ja viipamise skeem. Triool ja sünkoop.

Helistikud.

Nelja märgiga duurid ja mollid. Lihtintervallid. Intervallide järgnevuste laulmine ja kuulamine. <2 – p.4 Akordid. Dominantseptakord D7 lahendusega duuris ja harmoonilises mollis. Diktaat. Diktaat duuris ja mollis 8 takti. Rütmidiktaat 4-6 takti.

4. klassi lõpueksam

Kirjalik:

Diktaat 8 takti 2/4 või 3/4 taktimõõdus, ilma eeltaktita. Kirjutamise aeg kuni 30 minutit, mängitakse kuni 12 korda.

Kõlade määramine (kuulamine) koosneb kaheksast küsimusest intervallide ja akordide kohta. Kooskõla mängitakse kaks korda.

Rütmidiktaat 4-6 takti 2/4 või 3/4 taktimõõdus; mängitakse kuni 6 korda. Teooria ainekava ulatuses.

Kirjaliku eksami hindamisel on suurema tähtsusega 1. ja 2. punkt (kokku 2/3 hindest). Rütmidiktaat ja teooria annavad 1/3 hindest.

Suuline (vastavalt piletile):

Duuri heliredeli (kuni 4 märgini) laulmine koos sama duuri toonika kolmkõla pöörete või põhikolmkõladega ja dominantseptakordi laulmine lahendusega või molli laulmine (2. märgini). Loomulik moll koos toonika kolmkõla pööretega või harmooniline või meloodiline moll koos põhikolmkõladega.

Võõra harjutuse laulmine duuris (kuni 2. märgini helistikes). Rütmiharjutuse koputamine (8 takti: 2/4 või 3/4 taktimõõdus).

5.3. VANEM ASTE

5. klass

Rütm ja taktimõõt. 6/8 taktimõõt. Rütmi grupid kuueteistkümnendiknootidega. Grupeerimine. Sünkoop, triool.

Helistikud. Viie märgiga duurid ja mollid.

Intervallid. Lihtintervallide ehitamine ja laulmine helistikus ning antud noodist üles ja alla.

Intervallide järgnevuste laulmine ja kuulamine.

Suurendatud ja vähendatud intervallid lahendustega duuris ja harmoonilises mollis. >VII7,

>7 - p.5.

Akordid. Põhikolmkõlade pöörded. >VII lahendusega duuris ja harmoonilises mollis.

Akordide tähistused astmenumbritega.

Kadentsid: lihtkadentsid - autentne (I V I) ja plagaalne (I IV I);

lihtkadentsi esimene (I IV V I) ja teine kuju (I IV K64 V I).

Dominantseptakordi pöörded.

6. klass

Rütm ja taktimõõt. Pidekaarega rütmid

6/8 taktimõõdus punkteeritud rütmid. Taktimõõdud 2/2, 3/2 ja 6/4.

Helistikud. Kuue märgiga duurid ja mollid.

Kromaatilised läbiminevad ja abihelid. Mõisted: kaldumine ja modulatsioon.

Intervallid. Harmoonilises duuris <2 VI astmelt lahendusega p.4; >7 VII astmelt lahendusega p.5. Ehitamine ja laulmine.

Akordid. Põhikolmkõlad harmoonilises duuris.

Dominantseptakordi pöörded lahendusega duuris ja harmoonilises mollis:

I pööre V65 (D65) lahendusega I (T, t); II pööre V43 (D43) lahendusega I (T, t), III pööre V2 (D2) lahendusega I6 (T6, t6).

Neljahäälsete harmooniliste järgnevuste (4-8 takti) kuulamine ja laulmine. v.VII7 ja >VII7 ehitamine ja lahendamine duuris ja harmoonilises mollis.

Diktaat. Üksikute kromaatiliste abi- ja läbiminevate helidega.

7. klass

Rütm ja taktimõõt. Keerukamad sünkoobid ja pidekaarega rütmid. Segataktimõõt. Vahelduvtaktimõõt.

Laadid. Seitsme märgiga duurid ja mollid. Kaldumine ja modulatsioon.

Kromaatiline duur ja moll. Ehitamine ja laulmine.

Intervallid.

Kõikide läbivõetud intervallide kordamine. >5 II - v.3 ja <4 VI - s.6.

Akordid. v.VII7 põhikujus lahendusega duuris, >VII7 põhikujus lahendusega harmoonilises duuris ja harmoonilises mollis. II7 põhikujus duuris ja mollis.

Tutvumine akordimärkidega.

Neljahäälsed harmoonilised järgnevused. II; III ja VI astme kolmkõlad.

Diktaat. Üksikute kromaatiliste abi- ja läbiminevate helidega.

7. klassi lõpueksam

Kirjalik:

Diktaat - 2 erineva raskusastmega varianti, üks neist 6/8 taktimõõdus. Kirjutamise aeg maksimaalselt 30 minutit, mängitakse kuni 12 korda.

Järgnevus kitsas seades; 8 takti (kaks erinevat varianti). Mängitakse harmooniliselt kuni 6 korda.

Kõlade määramine (kuulamine) 8 küsimust; mängitakse harmooniliselt.

Teooria kogu ainekava ulatuses. Küsimused sisaldavad intervallide ja akordide ehitamist ja määramist kuni 5 märgiga helistikes ja paralleelhelistiku ning võtmemarkide määramist kuni 7 märgiga helistikes (viili- ja bassivõtmes).

Suuline (vastavalt piletile):

Heliredeli laulmine lisadega: loomulik või harmooniline duur või harmooniline või meloodiline moll (kuni 6 märgini helistikes); lisaks põhikolmkõlad, üks dominantseptakordi pööre või juhtseptakord ja üks suurendatud või vähendatud intervall lauldud helistikus. või

laulda kaks lihtintervalli antud noodist üles või alla ja kaks akordi antud helistikus või laulda järgnevus 4-6 takti

Rütmiharjutuse koputamine (8 takti).

Võõra harjutuse laulmine kuni 4 märgini helistikes.

Aasta jooksul õpitud harjutuse laulmine

LISAÕPE

Liittaktimõõdud.

Laadid.

Kromaatiline duur ja moll. Diatoonilised laadid. Pentatoonika. Vahelduv laad.

Modulatsioon ja kaldumine. I järgu sugulushelistikud.

Intervallid.

Harmooniline duur < 4 VI astmelt s.6; > 5 II astmelt v. 3. Loomulikus mollis < 4 VI astmelt V.6; > 5 II astmelt s.3.

Akordid.

Harmoonilises duuris < VI T64; > II T6. Loomulikus mollis > II t6. Harmoonilises mollis < III t6. II7 septakord ja juhtseptakordid ning nende pöörded.

Diktaat.

1-2 häälned (kromaatilised helid, kaldumine, modulatsioon

Kuulamine

Kaldumine ja modulatsioon.

Ehitamine noodist

↑↓ D7 ja tema pöörded, > VII7, väike VII7.

6. MUUSIKALOO AINEKAVA

ÜLDOSA

Muusikaloo ainet määratakse igale õpilasele alates IV klassist. Muusikalugu on rühmaaine. Muusikaloo tund toimub 1 kord nädalas. Tunni kestvus on 45 minutit. Õppeaastas on 35 tundi. Igal trimestril toimuvad hindelised kontrolltööd ja kuulamistestid, mille tulemuste põhjal kontrollitakse õpilaste teadmisi.

6.1. ÕPETUSE EESMÄRK, ÕPPESISU

Muusikaajalooga tutvumine läbi erinevate ajastute ja stiilide tundmaõppimise.

Ülevaade enimkasutatavates instrumentidest ja kuulsamatest muusikutest.

ÕPPESISU

Õppetöö meetodid

- loeng
- iseseisev töö
- rühmtöö
- muusika kuulamine
- videosalvestuse vaatamine
- kontsertide külastamine

IV klass

Muusika väljendusvahendid

a) meloodia, rütm, tempo, dünaamika, tämber, register, kooskõla (harmonia), faktuur.

b) Esimesed muusikapillid: millal ja kuidas on saanud alguse pillid ja pillimuusika.

Pillide tundmine

- a) Eesti rahvapillid: torupill, kannel, põispill, hiir kannel, siku, sokusarv, karjapasun
- b) kahvpillid: klaver, orel
- c) sümfooniaorkestri pillid: rühmas, partituur ; pillid: puhkpillid, vaskpillid, löökpillid, keelpillid

Vokaalmuusika

- a) erinevad kammeransamblid
- b) koorid nende koosseis

Instrumentaalmuusika

- a) ansamblid: duo, trio, kvartetid, kvintetid
- b) erinevad orkestrid: puhkpill, keelpill, sümfoonia, rahvapilli

Helitööde ülesehitus

- a) muusikaline kujund kui meeleolu kandja. Teema- fraasid- motiivid. Laused, perioodid. Palade ja rahvalaulude analüüs
- b) ühe- ja kahejaoline ülesehitus
- c) kolmejaoline vorm liht- ja liitvorm
- d) variatsioonid
- e) rondo
- f) tutvumine sonaativormiga

Muusikažanrid (sissejuhatav osa)

- a) marss (sõidu- ja muinasjutumarss)
- b) laul, rahvalaul (saagad, „Kalevala”, bõlinad)
- c) tantsumuusika (ajaloolised tantsud, vana tantsustiil)
- d) mitmesugused palad (etüüd, eksrompt, bagatell, ballaad, nokturn, poem, prelüüd, skertso)
- e) sonaat
- f) sümfoonia
- g) instrumentaalkontsert

Kirikumuusika (vaimulik, kantaat, oratoorium)

Teatrimuusika

- a) sõnalavastus – ooper, operett, muusikal
- b) ballett

V klass

Stiilid - sissejuhatus (eelmiste sajandite muusika- ja kunsti stiilid)

- 1) muinasaja muusika – usundid, kombed, mängud
- 2) vanaaja muusika – Mesopotaamias ja Egiptuses, Sumerid, pühad arvud, muusikateooria. Egiptuse templimuusika
- 3) Vana-Kreeka muusika. Muusika kui vaimse arengu tipp. Esimesed muusikanäited. Jumalad ja pillid. Helilaadid. Ülemaalsed pidustused ja võistlused
- 4) Vana-Rooma muusika. Ristiusk ja Euroopa muusika algus.
- 5) Keskaja muusika (5-14 sajandi alguseni): inimeste mõttelaad. Gregooriuse laul. Mitmehäälne muusika. Noodikiri ja teooria. Ilmalik laul. Pillid. Ehitise stiilid.
- 6) Renessanss 14-16. sajand:
 - a) muutused maailmavaates. Ilmalikud laulud ja helikõlalisus. Helilooja Trancesco L.
 - b) polüfooniline muusika – J.Desprez, O.Lassus, D.P.Palesrina
 - c) pidulik kirikumuusika Veneetsias, pillid, tantsumuusika
- 7) Barokk - sissejuhatus
 - a) elulaadi muutused. Ebatavaline kunst. Uued jooned muusikas
 - b) ooperi sünd. Heliloojad J.Peri, L.Monteverdi
 - c) vokaal-instrumentaalsed teosed (oratoorium, kantaat)
 - d) pillimuusika: Concerto grosso ja A. Corelli. Soolokontsert ja A.Vivaldi, prantsuse klavessinistide muusika Couperin, J.F. Rameau
 - e) J.Bach, G.Händel
- 8) Klassitsism sissejuhatus
 - a) Täheendus, tekkepõhjused, leviala, mõistuse ja valgustussajand, religioon ja maailmavaade, ühiskond. Üldinimlikkus, lihtsus, selgus, sümmeetria, valdavaks ilmalik kunst/muusika, näiteid arhitektuurist (ka Eestist), helikeele lihtsustumine, polüfoonია taandumine, sonaaditsükkel,

sonaativorm, sonaat, sümfoonia ja sümfooniaorkester, kontsert, keelpillikvartett, algab klaveri võidukäik.

- b) J.Häydn
- c) W.Mozart
- d) L.Beethoven

VI klass

Romantism kirjandus, kunst, muusika sissejuhatus

- 1) Kirjanduse ja muusika seostest V.Hugo, E.T.Hoffmani, H.Heine, A.Puškini, M. Lermontovi, Kreutzvaldi, L.Koidula teosed. Programm-muusika.
- 2) Tähtsamad žanrid (laul, instrumentaalsed karakterpalad, sümfooniline poeem)
- 3) Tunnetekultuse aeg, juhtivaks kunstiks muusika, esiplaanil kaunis pikk meloodia, tundepehmed (kuulata), sümfooniaorkestri täiustamine (kuulata sümfooniaorkestri kõla koos vaskpuhkpillidega).
- 4) XIX saj. Heliloojate elu ja loomingu ülevaade
 - a) F.Schubert (helikeel, tuntumad laulud ja laulutsüklid, klaverimuusika, kammermuusika)
 - b) F.Chopin (pianist, helilooja, pedagoog) väikepalad klaverile: prelüüd, etüüd, nokturn, tantsud – valss, polonees, masurka)
 - c) R.Schumann (klaveripalade tsükkel „Karneval”, „Lastestseenid”)
 - d) F.Liszt (pianist, helilooja, dirigent, klaveripedagoog). Klaverimuusika, Ungari rapsoodia, sünt. poeem, prelüüd)
 - e) H.Berlioz „Fantastiline sümfoonia
- 5) Põhjamaade romantikud:
 - a) Norra muusika ja E.Grieg (laul, klaverikontsert, „Peer Gynt”).
 - b) Soome muusika J.Sibelius (laul „Finlandia” sümfoonia või viulikontsert)
 - c) C) Hugo Alfven ja rootsi muusika (lühid)
- 6) Baltimaade muusika (lühid): läti muusika (rahvamuusika, tuntumad heliloojad J.Vitols, Kalniņš, Zariņš; leedu muusika (rahvamuusika, heliloojad Saskauskas, Ciurlionis - helilooja ja kunstnik.

Vene muusika ajalugu

- 1) vanaaeg (rahvamuusika teke ja areng)
- 2) keskaeg (rahvamuusika areng: böliinad, lüürilised laulud, skomorollid; kirikumuusika teke ja areng)
- 3) uusaeg
 - a) kirikumuusika areng – koorikontsert (M.Bortnjanski, M.Berezovski)
 - b) ilmalik muusika areng: linnalaul ja romanss (A.Aljabjev- „Ööbik”,
 - c) A.Varlamov- „Tuisk”, „Punane sarafan”, A.Guriljov - „Kelluke”,
 - d) „Lahusolek” ja instrumentaalmuusika
- 4) vene muusika 19.saj.II poolel – kultuurielu Venemaal „Võimas rühm” ,M. Glinka põhimõtteid edasiareng
 - a) A.Borodin ooper „Vürst Igor”, „Vägilassümfoonia”, romanss
 - b) M.Mussorgski: laulud ja klaveripalade tsükkel „Pildid näituselt”
 - c) N.Rimski-Korsakov: sümf. Süüt „Šeherezade”, ooperid „Lumivalgeke” ja „Sadko”
- 5) Vene romantism
 - a) P.Tšaikovski (lavamuusika, sümfooniad Nr 1,5,6; klaverikontsert, balletid „Luikede järv”, „Pähklipureja”, „Uinuv kaunitar”)
 - b) S.Rahmaninov (klaverikontsert nr 2, klaveriprelüüdid cis,h)
 - c) A.Skrabin (klaverikontsert fis moll, prelüüdid)
- 6) Vene muusika XX saj.
 - a) S.Prokofjev (balletid „Tuhkatriinu, „Romeo ja Julia” sümfooniad nr 1 „Klassikaline” D, nr7 „Noorte” cis
 - b) D.Šostakovič (klaverimuusika, sümfooniad, filmimuusika)

XIX sajandi ooper:

Tähtsamad ooperi koolid:

- 1) Itaalia ooper
 - a) Donizetti, Rossini, Bellini (lühit tutvustus)
 - b) D.Verdi ooper „Rigoletto”, „Traviata”, „Aida”
- 2) Saksa ooper
 - a) K.Weber (lühit tutvustus)
 - b) R.Wagner uuendused ooperimuusikas „Lendav Hollandlane”

VII klass

XX sajandi muusikakultuur

- a) Impressionism: K. Debussy (klaveriminiatuurid „Fauni pärastlõuna”; M. Ravel „Bolero”)
- b) Ekspressionism: A. Schönberg ja tema koolkond „Kuu Pierrot”, „Ellujäänu Varssavist”)
- c) Neoklassitsism: J. Stravinsky (balletid, oktett puhkpillidele)
- d) G. Gershwin ja sümfooniline jazz (laulud, „Porgy ja Bess”, „Rhapsody in Blue”)

Eesti muusika

- 1) Rahvalooming: a) vanem, uuem rahvalaul b) rahvapillid c) rahvatantsud
- 2) Ärkamisaeg ja laulupeod. Asjaarmastajad heliloojad. Esimesed muusikalise haridusega heliloojad – A. Kunileid, A. Saebelmann, A. Thomson, K. Hermann, M. Härma, K. Tünpu, A. Läte, M. Lüdig
- 3) muusikaelu XX saj.
 - a) R. Tobias – I Eesti rahvusvahelisse klassi kuuluv helilooja „Joonase lähetamine”
 - b) Rahvusliku koorimuusika areng Eestis, eesti rahvusliku koorimuusika rajajad: M. Saar – koorilooming (rahvalauluseaded), modernsed klaveripalad; K. Kreek – koorilooming (rahvalauluseaded)
- 4) Esimene rahvuslik ooper – Evald Aava ooper „Vikerlased”
- 5) Sümfooniamuusika areng Eestis 20. saj. alguses: A. Kapp – (orat. „Hiob”, soololaul „metsateel”); H. Eller – eesti rahvusliku instrumentaalmuusika rajaja „Kodumaine viis”, „Koit”; E. Tubin – sümfoonia nr 5, balett „Kratt”
- 6) G. Ernesaks – RAM ja koorilooming ooper „Tormide rand”
- 7) Eesti muusika arengusuunad 20. saj. teisel poolel
Originaallooming:
 - a) V. Tormis „Avamäng” nr 2; E. Tamberg Concerto grosso - neoklassitsism
 - b) A. Pärt – avangardism, dodekafoonia „Nekroloog” ja oma uue stiil – tintinnabuli muusika
- 8) Heliloojate keskmine põlvkond 20. sajandi teisel poolel:
 - a) Lepo Sumera - pala aastast 1981, sümfoonia
 - b) E.-S. Tüür - põhiosaks on instrumentaalteosed
 - c) U. Sisask – „Tähistaeva rsüklid”, missa

- 9) Kontrolltunnid ja viktoriin (viimane)

KASUTATUD ÕPIKUD:

1. Maret Tomson „Lühiülevaade muusikaloost” V klass
2. Kati Peetsalu „Lühiülevaade muusikaloost” VI ja VII klass
3. Eve Karp, Igor Garšnek, Jaan Ojakäär „Muusikaõpik” VII-VIII klass
4. L.Mihhejeva „166 tuntumad heliloojad”
5. Gvido Boffi „Suur muusikaline entsüklopeedia”
6. „История зарубежной музыки” для ВУЗОВ выпуск 1-6 редактор В.Смирнов
7. B.Järustovski „XX saj. Muusika” I-II osa
8. M.Druskin „История зарубежной музыки” I-VI osa
9. Gruber „Всеобщая история музыки”
10. „Vene muusikaliteratuur” I-V osa redaktor E.Frid

7. LISAPILLIDE AINEKAVAD

7.1. KLASSIKALINE KITARR- LISAPILL

Kitarr-lisapillina on võimalik võtta klaveri, akordioni, saksofoni, plokkflöödi ja väikekendle põhipilli õpilastel alates III klassist. Kitarr-lisapilli tund toimub 1 kord nädalas. Tunni kestvus on 45 min. Aastas on 35 tundi.

ÕPETUSE EESMÄRK

Õpetada ja arendada õpilases põhilisi kitarrimängu võtteid, noodilugemise oskust. Õpetaja ülesanne on anda õpilasele õige arusaam teose sisust, ajastust (stiilist) ja aidata omandada vajalikud tehnilised võtted teose esitamiseks. Õpilastele, kellel on juba olemas eelnev kitarrimängukogemus, võib anda suuremaid ülesandeid, kasutades kitarr-i põhiõppe ainekava.

ÕPPESISU

III klass

Põhiõppe Ia klassi programm. Õppeaasta jooksul õppida 5 eriilmelist pala. III trimestril –2 pala

IV klass

Põhiõppe I klassi programm. Õppeaasta jooksul õppida 5 eriilmelist pala. II trimester – etüüd (või pala), III trimester –2 pala.

V klass

Põhiõppe II klassi programm. Õppeaasta jooksul õppida 5 eriilmelist pala. II trimester – 1 pala, III trimester –2 pala.

VI klass

Põhiõppe III klassi programm. Õppeaasta jooksul õppida 5 eriilmelist pala. II trimester – tants, III trimester – 2 pala.

VII klass

Põhiõppe IV klassi programm. Õppeaasta jooksul õppida 5 eriilmelist pala. II trimester – 1 pala, III trimester – 2 pala.

Lisaõpe

Õppeaasta jooksul õppida 5 eriilmelist pala. II trimester – 1 pala, III trimester -2 pala

7.2. PLOKKFLÖÖT- LISAPILL

Õpetuse eesmärk

Seda pilli võib õppida, äratades lapses muusikahuvi, arendades tema kujundlikku mõtlemist ja fantaasiat, rütmi- ja muusikatunnetust, artikulatsiooni ja fraseerimist, kuulmisteravust ja noodilugemist, vormitaju ja hingamist, sõrmetehnikat ja tööharjumust.

Õppesisu

III klass

C-duur 1/4-nootides, MM=60. Lastelaulud, rahvalaulud, koraalid. Kohustuslik - 20 pala. Variatsioonid, improvisatsioon.

IV klass

D-duur 1/4- ja 1/8-nootides, MM=60, trioolides, tertsidest ja legato. Kk 1/4- ja 1/8-nootides, trioolides ja legato. d-moll samad mänguvõtted, trioolides ja tertsidest ainult loomulik moll.

C-duur 1,5 oktaavi 1/4- ja 1/8-nootides, MM=60, trioolides, tertsidest ja legato. Kk 1/4- ja 1/8-nootides, trioolides, legato, 3-arpedžo. F-duur 1 oktaav, samad mänguvõtted.

Lastelaulud, eesti ja teiste rahvaste laulud, koraalid, keskaja laulud, renessansslaulud ja tantsud. Kohustuslik - 27 pala. Variatsioonid, improvisatsioon.

V klass

G-duur - samad mänguvõtted; g-moll - samad mänguvõtted.

C-duur, D-duur, d-moll, F-duur - samad mänguvõtted, lisaks 1/16-nootides topeltkeelega. Lastelaulud, eesti ja teiste rahvaste laulud ja pillilood, koraalid, keskaja

laulud, renessansslaulud, tantsud ja süidid. Kohustuslik - 27 pala. Variatsioon, improvisatsioon.

VI klass

e-moll - samad mänguvõtted; a-moll - samad mänguvõtted.

Kordamine: C F d G e D a g - samad mänguvõtted + V7 in C in g.

Eesti ja teiste rahvaste folkloor, koraalid, keskaja laulud, renessansslaulud, tantsud ja süidid, barokktantsud, sonaadi osad, teemad muusikaliteratuuri tähtteostest. Kohustuslik – 23 pala. Variatsioon, improvisatsioon.

VII klass

B-duur - samad mänguvõtted. C-duur - 2 oktaavi. Kordamine:

C F d G e B g a. Eesti ja teiste rahvaste folkloor, koraalid, renessansslaulud, tantsud, süidid, barokktantsud, sonaadi osad, teemad muusikaliteratuuri tähtteostest. Kohustuslik - 20 pala. Variatsioon, improvisatsioon.

T. Sepa "Plokkflöödi õpikule", mille vihikud on välja antud klasside kaupa ja mis tervikuna arvestab käesolevat ainekava. Mõistagi võib kasutada teisi õpikuid, palade kogumikke ja muud õppematerjali.

7.3. VÄIKEKANDEL - LISAPILL

Õpetuse eesmärk

Õpilane omandab väikekandle mängutehnikate alused. Töö viiakse läbi pärimusmuusika traditsioonilise õppemeetodiga (kuulmisele, matkimisele ja mälule tuginev meetod) relatiivses nooditundmise süsteemis. Repertuaarivalikul on soovitatav jälgida nii rahvakalendrit kui ka kandletraditsioonile olulisi tähtpäevi.

Õppesisu

õpilase algteadmised väikekandlemängust:

- Heli tekitamine kandel
- Erinevate mängutehnikate valdamine
- Eesti pärimusmuusika põhižanrite tundmaõppimine (laulud, mängud ja tantsud)
- Erinevate sõrmestuste tundmaõppimine.
- Algteadmised štrihhidest, fraseerimisest, tempost ja dünaamikast.
- Kuulmise ja enesekuulamiseoskuse arendamine.
- Mäng kuulmise järgi.
- Väikekandle ehitus ja osad
- katmis-, sõrmitsemis- ja segatehnika alused
- repertuaariks on rahvalaulud (näiteks: „Kandle tegemine“), rahvamängud ja lihtsamad pillilood eesti pärimusmuusika repertuaarist, ka lastelaulud jm.
- tutvutakse meloodia ülesehituse ja vormi mõistetega, tutvutakse saate, harmoonia ja lihtsamate rahvaviiside seadmise mõistetega
- lihtsamad seadelised printsiibid, näiteks: burdoon, kaanon, sekvents, flazolett jm
- erinevad sõrmestused (näiteks: pentatoonika) ja häälestused (näiteks: moll)
- varieerimise ja improviseerimise harjutamine nii pärimusmuusika eeskujudel (ahellaul, küsimus-vastus laul) kui ka õpetaja poolt antud ülesannetel
- omalooming
- muusika tajumine ja üles märkimine relatiivses noodiõpetuse süsteemis,
- tutvumine noodikirja alustega
- pilli hoolduse alused

- pärimusmuusika helikandjate ja arhiivsalvestuste kuulamine ja arutelu koos õpetajaga
- koosmusitseerimine õpetaja ja teiste õpilastega
- pilli häälestamise harjutamine

7.4. KLAVER - LISAPILL

ÕPETUSE EESMÄRGID

Erialaõpetajal lasub suur vastutus õpilase loomingulise initsiatiivi ja iseseisva töösuse arendamise eest. Õigete harjumuste kujunemisel on eriline tähtsus just õpingute algetapil.

Üldklaverit õppides peab õpilane omandama esmased klaverimänguvõtted, lehest lugemise oskuse ja võime mängida ansamblis või lihtsamaid keel- ja puhkpillisaateid.

Õpetaja ülesanne on anda õpilasele õige arusaam teose sisust, ajastust (stiilist) ja aidata omandada vajalikud tehnilised võtted teose esitamiseks.

On soovitatav läheneda igale õpilasele individuaalselt, arvestades tema võimeid ja oskusi. Kavade koostamisel tuleb õpilasele tutvustada eri karakteriga teoseid, juhtida tähelepanu muusikalistele fraasidele, tempodele ja dünaamilistele nüanssidele, arvestades eri meeleolusid.

Õpilastele, kellel on juba olemas eelnev klaverimängukogemus, võib anda suuremaid ülesandeid, kasutades eriklaveri programmi. Oluline roll on improviseerimisel.

Improviseerimisvõime arendamist tuleb alustada kõige lihtsamast - mälu järgi tuttavate meloodiate mängimisest ja transponeerimisest, järgmine aste on meloodiale saate loomine kuulmise järgi või akordimärke kasutades. Lõpuks võib antud meloodiat edasi arendada koos harmooniaga.

Üks paremaid muusikalise mõtte aktiveerimise vorme on noodilugemine, mis võiks kuuluda õpilase igapäevaste harjutuste hulka. Oluline on pidevalt ettepoole vaadata, kujutades ette helide liikumisjoonist ja usaldades oma sõrmi, et kuulmise kaudu tunnetada liikumise suunda ja intervallide. Õpilase arengu kiirendamiseks peaks

püüdma läbi võtta võimalikult palju repertuaari, eesmärgiks kasvatada õpilasesiseseisvat mõtlemis- ja töötamisvõimet.

ÕPPESISU

Heliredelitel on klaverimängutehnika omandamisel oluline tähtsus. Nendega tutvumist on soovitatav alustada juba esimesel üldklaveri õppeaastal (s.o alates kolmandast õppeaastast).

Eesmärk on kuulmise järgi tundma õppida võimalikult palju helistikke, esialgu ühe oktaavi piires. See võimaldab õpilasel paremini tutvuda klaviatuuriga. Vastavalt õpilase vanusele, võimetele ja klaverimänguoskusele võib tutvuda akordide, kromaatiliste heliredelite ja kolmkõladega.

III õppeaasta

Soovitatav läbi võtta järgmised helistikud:

- duurid: C, G, (D, A, E), (F)
- mollid: a, e, (d)
- heliredelid - kaks oktaavi koos või eraldi kätega;
- akordid portatos ja staccatos koos või eraldi kätega;
- kromaatiline heliredel - kaks oktaavi otse kas koos või eraldi kätega;
- kolmeheliline lühike arpedžo (väikese käeulatuses lastel).

Edasijõudnutega võib läbi võtta neljahelilise lühikese arpedžo ja pika arpedžo.

IV õppeaasta

Soovitatav läbi võtta järgmised helistikud:

- duurid: C, G, D, A, (E), F
- mollid: a, e d
- heliredelid kaks kuni neli oktaavi koos kätega otse;
- akordid portatos ja staccatos koos kätega otse;
- neljaheliline lühike arpedžo eraldi (või koos) kätega;
- pikk arpedžo kaks oktaavi eraldi (või koos) kätega;

- kromaatileine heliredel kaks kuni neli oktaavi otse;
- tutvustada õpilasele autentset ja plagiaalset kadentsi.

V õppeaasta

Soovitav läbi võtta järgmised helistikud:

- duurid: C, G, D, A, E, F, B, Es
- mollid: a, e d, g, c
- heliredelid - neli oktaavi otse, koos kätega;
- akordid portatos ja staccatos koos kätega;
- lühike arpedžo;
- pikk arpedžo;
- kromaatileine heliredel.

VI õppeaasta

Soovitav läbi võtta järgmised helistikud:

- duurid: C, G, D, A, (E), F, B, Es
- mollid: a, e, h d, g, (c)
- C heliredelid - neli oktaavi otse, soovitatavalt duurid lahku;
- akordid - neli oktaavi otse, koos kätega;
- lühike arpedžo - neli oktaavi otse, koos kätega;
- kromaatileine otse.

VII õppeaastal

Soovitav läbi võtta järgmised helistikud:

- duurid: C, G, D, A, (E), F, B, Es (As)
- mollid: a, e, h, fis, (cis), d, g, c (f)
- heliredelid - otse, lahku (ka harmooniline moll);
- meloodiline moll, otse või lahku;
- akordid;
- lühike arpedžo;
- pikk arpedžo;

- kromaatileine heliredel.

REPERTUAAR

Järgnevale aastale üleminek toimub arvestusega, kus kooli otsustada jääb nii esitatavate teoste hulk kui ka hindamise küsimus.

Miimumnõuded:

III õppeaasta lõpetamiseks valida 2-3 pala:

- F. Rubicki. Kell.
- D. G. Türk. Ariooso.
- C. Czerny - H. Germer. Etüüdid nr 1 ja 2.
- C. Czerny - H. Germer. Etüüd nr 15.
- J. Philipp. Hällilaul.
- J. Haydn. Menuett.
- W. Duncombe. Trompetite menuett.
- E. Tamberg. Kassilaul.
- C. Czerny - H. Germer. Etüüd nr 9.
- H. Sarmanto. Elevandipoja blues.
- J. S. Bach. Torupill.
- C. Czerny - H. Germer. Etüüd nr 16, I osa.
- D. Šostakovitš. Marss.
- J. S. Bach. Menuett d-moll.
- C. Czerny - H. Germer. Etüüd nr 14, I osa.

IV õppeaasta lõpetamiseks valida 2-3 pala:

- R. Kangro. Kurb printsess.
- C. Czerny - H. Germer. Etüüd nr 17.
- H. Purcell. Aaria.
- F. Rybicki. Videvikus.
- J. S. Bach. Menuett G-duur.
- D. Steibelt. Sonatiin C-duur, I osa.
- P. Tšaikovski. Nuku haigus.

B. Bartók. Kurb laul.
C. Czerny - H. Germer. Etüüd nr 12.
J. S. Bach. Menuett a-moll.
A. Löschorn. Etüüd C-duur.
D. Steibelt. Sonatiin C-duur, II osa. Adagio.
R. Kangro. Aga Tuhkatriinu on nii ilus.
C. Czerny - H. Germer. Etüüd nr 45.
D. G. Türk. Sonatiin I, II, III.
S. Pavljutšenko. Fugett.
P. Tšaikovski. Nuku matus.
C. Gurlitt. Sonatiin.

V õppeaasta lõpetamiseks valida 2-3 pala:

P. Tšaikovski. Itaalia lauluke.
D. Cimarosa. Sonaat d-moll.
C. Czerny - H. Germer. Etüüd nr 31.
A. Marguste. Suutäis pähklišokolaadi.
D. Cimarosa. Sonaat G-duur.
C. Czerny - H. Germer. Etüüd nr 27.
R. Schumann. Julge ratsanik.
J. v. Takase. Inglise lauluke.
C. Czerny - H. Germer. Etüüd nr 28.
D. Zipoli. Fugett e-moll.
S. Prokofjev. Muinasjutuke op 65 nr 3.
C. Czerny - H. Germer. Etüüd nr 36.
J. S. Bach. Väike prelüüd C moll.
M. Kuulberg. 11 klaveripala lastele (valikuliselt).
C. Czerny - H. Germer. Etüüd nr 1, II osa.

VI õppeaasta lõpetamiseks:

M. Berens. Etüüd op 61 nr 4.
A. Põldmäe. Lihtne laul.

J. S. Bach. Väike prelüüd C-duur, II osa.
P. Tšaikovski. Magus unelm.
E. Grieg. Rahvameloodia (laul) op 12 nr 5.
C. Czerny. Etüüd op 139 nr 100.
E. Tamberg. Tuhkatriinu tants.
G. F. Händel. Menuett variatsioonidega.
E. Grieg. Valss.
C. Czerny - H. Germer. Etüüd nr 42, I osa.

VII õppeaasta lõpetamiseks:

A. Põldmäe. Vihmas ja päikeses.
C. Czerny. Etüüd op 718 nr 19.
J. S. Bach. Kahehäälneline inventsioon C-duur.
E. Tamberg. Õõ toob unenäod kaasa.
C. M. v. Weber. Sonatiin C-duur.
S. Aavik. Memme maja (lastelaulusaade).
D. Cimarosa. Sonaat a-moll.
J. S. Bach. Väike kahehäälneline fuuga c-moll.
Ch. Dancla. Pala G-duur (viili saade).
R. Rannap. Südamlik pala.
C. Franc. Kaanon E-duur.
J. F. Bürgmüller. Õonglööp nr 109.
R. Eespere. Unelaul.
E. Sarmanto. Boogie-woogie.
L. v. Beethoven. Sonatiin F-duur, I osa.
F. Schubert. Valss A-duur.
F. Kuhlau. Variatsioonid.
C. Czerny C H. Germer. Etüüd nr 50, I osa.

7.5. AKORDION- LISAPILL

ÕPETUSE EESMÄRK

Anda õpilasele esmaseid akordionimängu algteadmisi ning oskusi koduseks musitseerimiseks ja (või) kooliorkestris mängimiseks.

Õpetaja ülesanne on anda õpilasele õige arusaam teose sisust, ajastust (stiilist) ja aidata omandada vajalikud tehnilised võtted teose esitamiseks. Õpilastele, kellel on juba olemas eelnev akordionimängukogemus, võib anda suuremaid ülesandeid, kasutades huviõppe ainekava.

ÕPPESISU

III klass

Põhiõppe I klassi programm. Õppeaasta jooksul õppida 8-10 eriilmelist pala. III trimestril –2 pala

IV klass

Põhiõppe Ia klassi programm. Õppeaasta jooksul õppida 8-10 eriilmelist pala. II trimester – etüüd (või pala), III trimester –2 pala.

V klass

Põhiõppe II klassi programm. Õppeaasta jooksul õppida 8-10 eriilmelist pala. II trimester – 1 pala, III trimester –2 pala.

VI klass

Põhiõppe III klassi programm. Õppeaasta jooksul õppida 6-7 eriilmelist pala. II trimester – 1 pala, III trimester –2 pala.

VII klass

Põhiõppe IV klassi programm. Õppeaasta jooksul õppida 5 eriilmelist pala. II trimester – 1 pala, III trimester – 2 pala

Lisaõpe

Põhiõppe V klassi programm. Õppeaasta jooksul õppida 5 eriilmelist pala. II trimester – 1 pala, III trimester – 2 pala

8. ANSAMBLI AINEKAVA

ÜLDOSA

Ansamblimäng on koosmängu vorm, mida saab harrastada igal tasemel õpilane. Ansamblimänguga võib alustada juba esimesel õppeaastal. Algaja mängija ansambli partneriks on õpetaja, või vanema klassi õpilane.

Klaveri ansamblimängu tund määratakse õpilastele alates III klassist. Väga heade annetega lastele võib määrata ansamblimängu eriala õpetaja soovi korral alates I klassist, pidades silmas nende aktiivset konkurssidest osavõttu tulevikus. Ansamblimängu tund toimub 1 kord nädalas. Tunni kestvus on 45 min.

Ansamblimängu arvestused toimuvad 2 korda õppeaastas II ja III trimestril.

II trimestril õpilased esinevad ühe palaga ja III trimestril - kahe eriilmelise palaga. Alates VI klassist võib ansamblimängu asendada saateklassiga.

ÕPETUSE EESMÄRK

Anda õpilastele põhilisi teadmisi ja kogemusi koosmusitseerimisest, oskusi kuulata kaas- või eesmängijat, arendada rütmitunnet.

Aktiivselt osaleda koolis ja väljaspool kooli toimuvatel üritustel.

ÕPPESISU

Ansambli koosseis moodustatakse ühe ja sama tasemega õpilastest. Klaveri ansambelis tavaliselt mängib 2 õpilast. Klaveri ansambli repertuaaris on palad 4-le käele või kahele klaverile. Tunnis tuleb pöörata tähelepanu ühtsele dünaamikale, rütmitunde arendamisele ning musikaalsele esitusele. Ansambli repertuaar peab olema õpilasele jõukohane ja aitama kaasa erialasele arengule.

REPERTUAARI NÄITED

Noorem aste

H.G.Heumann Lazy blues

H.G.Heumann Early blues

H.G.Heumann	Wild rock
G. Firtitš	Piraatide laul
M.Mussorgski	Hopakk
K.Weber	Ameerika laul
M.Glinka	Tšernomori laul
L.Bokkerini	Menuett
M Mussorgski	Seenele
J.S.Bach	Menuett
A.Goedike	Valss
Prantsuse lauluke Linnukesed	
H.G.Heumann	Cool blues

Vanem aste

A.Hofman	Bibbidi-Bobbidi –Boo
T.Groijs	Flamingo
O.Getalova	Transformer (8 kaele)
A.Hatšaturjan	Hopakk
G.F.Händel	Largo
S.Joplin	The Easy winners
A.Dobronravov	Romanss
G.Balujev	Tango
J.Worren	Tšattanuga tšu-tšu
F.Kreisler	Valss Liebesfreud kahele klaverile

9. SAATEKLASSI AINEKAVA

ÜLDOSA

Saateklassi tund määratakse kõigile õpilastele alates VI klassist.

Saateklassi tund toimub 1 kord nädalas. Tunni pikkus on 45 min. Alates VI klassist võib ansamblimängu tunni asendada saateklassiga. VII klassis II ja III trimestril toimub saateklassi arvestus, kus mängitakse üks pala. III trimestri arvestus hõlmab kogu läbivõetud materjali:

1. noodilugemine
2. transponeerimine
3. klaverisaate vaba kujundamine
4. solisti saatmine

Arvestusel pannakse õpilasele hinded ning need kantakse tunnistusele.

ÕPETUSE EESMÄRK

Õpetada ja arendada õpilases noodilugemise oskust, transponeerimise oskust ning saate vaba kujundamist.

ÕPPESISU

Loovat suhtumist muusikasse ja muusikalise väljenduse julgust soodustavad kuulmise järgi mängimine, transponeerimine, improviseerimine ja klaverisaate kujundamine. See töö hästi läbimõelduna ja süstemaatiliselt läbiviiduna ergutab õpilasi musitseerimisele. Repertuaar valida võimalikult mitmekülgne (erinevad instrumendid, heliteoste karakterid, stiilid jne.). Saateklassi eesmärk – teada tähtharmoniat ja osata teha kergemaid saateid.

VI –VII klass

- nootide tähistamine tähtnimetusega ja silpnimetusega, alteratsiooni märgid (#,b).

- kahe tähtsüsteemi eristamine, klassikaline ja ameerika süsteem.
- meloodia saatmine üksik bassiga vasakus käes, paremas käes meloodia.
- meloodia saatmine kvindiga vasakus käes, paremas käes meloodia.
- kolmehäälsed akordid ehk kolmkõlad tähtnimetuse järgi (vähendatud minoor, mažoor, suurendatud, sus4, sus2, mažoor (-5)).
- meloodia saatmine kolmehäälsete akordidega vasakus käes, paremas käes meloodia.
- klaverisaate kujundamine tähtnimetuse järgi, vasakus käes esimese astme bass oktaaviga ja paremas käes kolmehäälsed akordid.
- lisada vabale saate kujundamisele töö instrumentaal- või elektroonilise solistiga (süntesaator)
- erineva rütmiga saate kujundamine T, S, D kolmkõlade abil, lühikesed lastelaulud, palad.
- sissejuhatuse, vahe- ja järelmängude loomine.
- klaverisaate kujundamine tähtnimetuse järgi. Kolmkõladele lisanduvad järk-järgult sekstiga akordid ja septakordid.
- asuda mitmehäälse faktuuri väljatöötamisele paremas käes.
- klaverisaate kujundamine erinevates stiilides ja rütmides: *jazz, pop, bossa nova*.
- Kolmkõlade ja septakordide kujundamine pööretega, lühendatud pööretega. Kolmkõladele lisanduvad 9, 11, 13 akordi astmed, alteratsiooni kasutamine septakordides (#5,b5, #9, b9)

10. LASTE LAULUSTUUDIO AINEKAVA

Vokaalitunnid määratakse lisaainena väga heade vokaalsete annetega lastele alates II klassist. Õpilase häält tuleb enne kontrollida individuaalselt õpetaja poolt. Vokaali tund toimub 1 kord nädalas. Tunni kestvus on 45 minutit. Esimese õppeaasta esimesel poolaastal õpilasel kohustuslikke esinemisi ei ole. Õpilane esineb vähemalt 1 kord III trimestril 2 eriilmelise lauluga. Alates II-st õppeaastast õpilane esineb 2 korda õppeaastas I ja III trimestril kahe eriilmelise lauluga.

Laulmine on lastele kõige omasem ja seetõttu levinum musitseerimisviis. Laulul on, tänu oma sõnalisele sisuseletusele, suuri võimalusi kujundada lapse kõlbelis-esteetilist suhtumist elunähtustesse, ergutada kujutlusvõimet ja fantaasiat, kujundada tema mõtteid ja tundeid, anda neile sotsiaalne suunitlus. Laulu meeldejätmise kiiruse, täpsuse ja kindluse saavutamiseks peab laps mobiliseerima oma vaimse potentsiaali. Laulu esitamise aluseks on kuulmis-, tunnetuslik-, motoorne- ja spetsiifiline emotsionaalne mälu, aga ka lapse aktiivne mõttetegevus.

Analüüsi abil jaotatakse laul motiivideks, fraasideks, osadeks, laulu esitus aga üksikuteks elementideks (rütm, dünaamika, intonatsioon, hingamine jmt). Laulmine ja muusikalised mängud arendavad oluliselt lapse kujutlusvõimet ja mälu.

Omandatavad teadmised:

- oskused hääle ja laulmise tehnika valdamiseks
- oskused vokaalmuusika interpretatsioonist erinevatel ajastutel